

Hälsning

FRÅN FÖRSAMLINGSFAKULTETEN

NR 4, 2011

Till öst och väst

Behövs försoningen?

Under våren har Svenska kyrkan hamnat i massmedialt fokus på grund av en teologisk debatt. Det handlade då inte om ordningsfrågor, utan om själva trons centrum, om synd, skuld och offer, dvs. om försoningen.

Bakgrunden till debatten var ett par artiklar i Kyrkans tidning där Ulla Karlsson, komminister i Aspeboda, önskade att kyrkan skulle sluta tala om synd, skuld och offer och i stället tala om kärleken och godheten.

Denna önskan är högst begriplig, vem vill tala om det negativa på det positiva bekostnad? Den familj eller arbetsplats som bara talar om problem, konflikter och hinder tappar snart både sammanhållning och framtidstro.

Artiklarna är kanske i viss mån en motreaktion på en överbetoning av människans synd och bristfullhet. Samtidigt är det svårt att inte se artiklarna som ett utslag av en större och mer långtgående tendens inom kyrkan i våra dagar, också bland biskopar och prostar.

Läran om försoningen är nära förknippad med läran om människan och läran om Gud. Frågan om Guds väsen ställs ofta på sin spets: Hur ska man kunna tro på en god Gud som kräver blod för att kunna förlåta? Här behöver vi som kristna reflektera över hur vi förstår Skriftens undervisning om Gud. Gud är på en gång rättfärdig och helig och därmed skild från all synd och ondska. Samtidigt är Gud kärlek, han är barmhärtig och vill förlåta. Det är denna spänning som är så svår att uppehålla i våra tankar. Det vore väl enkelt för Gud att förlåta utan försoning; Som allsmäktig Gud kan han väl modifiera sina krav?

Bibeln framställer Jesu död som en seger över det onda, som en handling där Gud försonar världen med sig själv och som det yttersta beviset på Guds kärlek. Dessa tre aspekter av försoningsläran spelas ibland felaktigt ut mot varandra, vilket alltid förvränger budskapet.

Ganska ofta dyker människocentrerade argument upp i debatten. ”En sådan Gud kan jag inte tro på” säger man ibland. Tankemönstret utgår från människan och hennes syn på en ideal Gud. Dessa tankar projiceras sedan på den verkliga Guden. Denna risk löper vi alla och det är därför som kyrkan måste ha Skriften som norm, annars blir människors tankar norm.

Teologihistoriskt har det ofta betonats att Gud är det högsta och absolut goda som människan kan tänka sig. Den tanken tillsammans med tron på Guds allmakt skapar en trygghet i tron.

Kanske är det så att dagens ”idealgud” inte längre är absolut god i den meningen. Det perfekta är det godas fiende säger man ofta. Alltså är det bättre med en Gud

som har överseende med våra svagheter utan någon motprestation av någon. Denna tanke är inte ny, kyrkan har flera gånger utmanats av liknande tankar.

Om människan vore rättfärdig, syndfri och utan behov av Guds nåd, behövs inte heller försoningen. Det är dock inte detta som har drivits i debatten. De flesta, även de som talar om att människan är god innerst inne, är på det klara med att vi människor bryter mot Guds bud, både genom misslyckanden och genom aktiva handlingar. Då skiljer det sig snarare i hur man ser på synden. Arvsynden framställs i en förvrängd, banaliserad form, som om vi ärvde skuld från våra föräldrars konkreta synder. Synden ses som enskilda handlingar, främst misslyckanden, men inte som en *makt*, som bor i människan allt från hennes tillblivelse. Den skillnaden i synsätt påverkar självklart synen på behovet av försoning. En grundsats i dagens folktro verkar vara: ”Jag gör så gott jag kan, och så fyller en nådig Gud ut med resten.” En sats som alls inte stämmer med evangelisk luthersk tro.

Svårigheten med att tala om synd, skuld, offer och försoning ligger också i en annan aspekt av människosynen. Vi lever i en tid där vi i skolan lär oss att människan är ett intelligent djur och att all form av moral och etik är mänskliga konstruktioner. Tillvaron är fragmenterad och många människor upplever inte att den skapar en sammanhängande enhet. Detta medför ett stort behov att reflektera kring och predika skapelseteologi. Den människa som inte kan se livet som meningsfullt har svårt att skilja mellan skuld och skam. Upplösningen av ”jaget” skapar större utmaningar och ett större behov av förkunnelse om livet på skapelsens plan innan talet om synd och nåd upplevs meningsfullt. Vi kan i denna tid inte ensidigt uppehålla oss vid försoningen och talet om synd och nåd, vi måste predika hela Guds rådslut.

Den stora frestelsen på motsatta sidan är att låta första trosartikeln bli allt, att låta skapelseteologin bli det enda uttrycket för Guds nåd, för på så vis skapas ett inomvärldsligt evangelium, en tro utan evighetsbäring. I en sådan teologi behövs ingen försoning, så debatten vi kan se är egentligen inte överraskande. I verkligheten däremot, behövs försoningen i allra högsta grad!

Johannes Hellberg
rektor

Hälsning är utgiven av

Församlingsfakulteten
Södra vägen 61
412 54 Göteborg

Tel: 031-778 35 40
Fax: 031-778 35 48

E-post: info@ffg.se

Hemsida: www.ffg.se

PlusGiro: 6 40 60-7

BankGiro: 622-5387

Ansvarig utgivare:

Johannes Hellberg

Redaktion:

Torbjörn Johansson (red.),

Jonatan Ådahl (red.sekr.),

Jakob Appell

Rune Imberg

Sju evighetsperspektiv i Jesu Bergspredikan

Ofta när vi läser Jesu Bergspredikan kan vi hamna i att läsa den mest som en etisk undervisning om hur Jesu lärjungar ska leva i denna värld och förhålla sig till en lång rad olika frågor. Men Bergspredikan är mycket mera än så. Ett perspektiv som ofta förbises är Bergspredikans evighetsperspektiv. Vi ska här lyfta upp sju sådana perspektiv.

Den stora lönen i himlen

”Saliga är ni, när människor hånar och förföljer er, ljuger och säger allt ont om er för min skull. Gläd er och jubla, ty er lön är stor i himlen.” (Matt 5:11–12). Redan i salighetsprisningarna hjälper Jesus sina lärjungar att lyfta blicken mot himlen och den väntande lönen. Den glädjen som väntar dem där sätts i motsats till smärtan, motståndet och förföljelsen som hans lärjungar måste utstå i världen.

Nya himlar och en ny jord

”Amen säger jag er: Innan himmel och jord förgår, skall inte en enda bokstav, inte en enda prick i lagen förgå, förrän allt har skett.” (Matt 5:18). Hela universum ska förgås. Det är förutsättning för det Petrus senare uttrycker med orden: ”Gud ska skapa nya himlar och en ny jord där rättfärdighet bor.” Vi lever i en förgänglig skapelse – men mitt i den finns ett ord som aldrig ska förgå, ett ord som var mäktigt att en gång skapa detta universum. Samma ord ska skapa den nya världen för alla dem som genom det ordet är födda på nytt.

Det brinnande Gehenna

”Den som säger: Din dåre, är skyldig och döms till det brinnande Gehenna.” (Matt 5:23). Tre gånger använder Jesus det uttrycket, ”det brinnande Gehenna”, som betyder den olycka som väntar den som går in i evigheten utan Kristus. Uttrycket ”Gehenna” anspelar på den ständigt brinnande avskrädesplatsen i Hinnoms dal, som står som symbol för ”fördärvet”, den eviga förtappelsen.

Skatten i himlen

”Samla er skatter i himlen, där varken rost eller mal förstör och där inga tjuvar bryter sig in och stjälar. Ty där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara.” (Matt 6:20–21). Det liv vi lever på jorden har koppling till evigheten och himlen. Den som samlar skatter på jorden och fäster sitt hjärta vid dem kommer inte att samla skatter för himlen. Lärjungarnas arbete för Guds rike, dess utbredande och konsolidering i församlingar, är ett skattsamlande för himlen.

Domen

”Döm inte, så blir ni inte dömda. Ty med den dom ni dömer med, skall ni bli dömda, och med det mått ni mäter med, skall det mätas uppåt er.” (Matt 7:1–2). I all Jesu undervisning gäller detta, att det finns en dom. En människas olycka är att få en fällande dom av Gud på den yttersta dagen. Stora delar av kristenhetens kyrkor har placerat läran om den yttersta domen i ”historiens skräpkammare”. Därför är kallelsen till omvändelse ett sällsynt tema i många kyrkors predikstolar.

Den dubbla utgången

”Gå in genom den trånga porten. Ty den port är vid, och den väg är bred som leder till fördärvet, och det är många som går fram på den. Och den port är trång, och den väg är smal som leder till livet, och det är få som finner den.” (Matt 7:13–14). Jesus är i sin undervisning mycket tydlig i frågan om den dubbla utgången. För oss människor finns det verkligen två skilda möjligheter när det gäller vår evighet, två olika vägar genom livet. Den ena leder till evigt liv och den andra till ”fördärvet”, som är detsamma som ”det brinnande Gehenna”.

Kristus är domare och han känner de sina

”Många skall säga till mig på den dagen: Herre, Herre, har vi inte profeterat med hjälp av ditt namn och med hjälp av ditt namn drivit ut onda andar och med hjälp av ditt namn gjort många kraftgärningar? Men då skall jag säga dem sanningen: Jag har aldrig känt er. Gå bort ifrån mig, ni laglösa!” (Matt 7:22–23). I varningen för falska lärare är Jesus mycket tydlig i den saken, att det är han själv som ska vara aktiv på domens dag: ”Då skall jag säga dem sanningen: Jag har aldrig känt er.” Och i prövningen på den dagen handlar hela saken om detta: att vara känd av honom. Detta perspektiv återkommer i Jesu sista stora tal, när han ger nyckeln till liknelsen om de tio flickorna. Till de fem som kom för sent säger han: ”Jag känner er inte.” Man kan vara aktiv i Kristi kyrka, man kan predika och t o m delta i sådant som gesken av andlighet med tecken och under men sakna det avgörande: att vara känd av sin Frälsare och Konung.

Det är mycket tydligt att hela Jesu undervisning är insatt i detta evighetsperspektiv. Det måste varje kristen påminna sig själv. Det måste gälla i all kyrkans undervisning. Det måste också gälla oss i vårt undervisningsarbete på Församlingsfakulteten.

Bengt Birgersson

En spännande resa till Ukraina

När vi i Bibelskola Göteborg fick reda på att vi skulle resa till Ukraina var det några av oss som kunde känna en liten besvikelse över att inte få åka till det spännande Israel, som förgående bibelskoleklass fick förmånen att göra. Hur roligt lät Ukraina, ett östeuropeiskt land, i jämförelse med Guds heliga land? Det skulle sedan visa sig att "besvikelsen" vände så snart vi anlänt till Ukraina.

Den 4 april började vi vår resa till Ukraina från Landvetter flygplats. Med på resan hade vi vår personliga "ukrainaexpert" Anders Olsson från Nordisk östmission som tidigare besökt Ukraina några gånger och som delade med sig av sina erfarenheter, både roliga men också några skrämmande. Vi visste inte mycket om vad vår uppgift i Ukraina skulle vara.

På vägen från flygplatsen i Ukraina till platsen i Nikolajev (ungefär tre timmar från Odessa) där vi skulle bo fick vi frågan angående vårt reseprogram i skolorna. Det blev tyst. Vi hade inte förberett något program och skolbesöken skulle börja nästa mor-

Trots att det var en rejäl kulturrock, på många olika sätt, lyckades vi tillsist anpassa oss ganska bra.

gon. Vi började senare på kvällen förbereda ett litet program som vi senare med variation hade ute på de tolv olika platser som vi besökte. Vi fick besöka olika internatskolor för föräldralösa barn och ungdomar, internat för utvecklingsstörda män, barnhem, ett universitet, en yrkeshögskola och en ungdomsanstalt/fängelse för kriminella pojkar. På de flesta av platserna rörde det sig om barn och ungdomar i åldrarna 7–16 år.

Det skulle sedan visa sig att "besvikelsen" vände så snart vi anlänt till Ukraina.

Vårt program bestod av olika vittnesbörd, berättelser ur bibeln och sånger. Vi sjöng på svenska, finska, latin och engelska och behövde därför förklara vad det var vi sjöng. På de flesta platser fick vi tala om Jesus, men på ett fåtal platser var det inte lika önskat. För små barn hade vi sånger med rörelser till, som blev mycket uppskattade. Även om vi inte fick tala om Jesus så fick vi förklara vad det var vi sjöng, på det viset fick budskapet komma fram ändå.

När vi var på ett universitet i Nikolajev hörde vi, precis innan vi kom fram, att det inte var en plats där man pratade om Gud, ungefär som på de flesta skolor i Sverige också. Vad skulle vi ta oss till? När vi presenterade oss, var och en, så berättade vi vilka vi var och var vi kom från dessutom avslutade vi med ett litet kort vittnesbörd. Även där fick vi förklara texterna i de sånger vi sjöng, så på något sätt framkom budskapet ändå.

Efter vårt besök på en ungdomsanstalt för kriminella pojkar så spelade vi fotboll med dem vilket man skulle kunna säga var upplevelse för både dem och för oss. En del av pojkarna hade lärt sig lite engelska och de var väldigt ivriga att visa olika saker som de tyckte om och hade lärt sig. Man märkte tydligt att de saknade vuxna förebilder och pojkarna drogs snabbt till de äldre i vår klunga som om de sökte någon trygghet och vuxen föräldragestalt.

På alla de platser vi besökte kunde vi märka att de lyssnade på vad vi sjöng och berättade och vi märkte att Gud under resans gång öppnade många dörrar på olika sätt. Vi fick verkligen uppleva vad det betyder att gå i Guds förberedda gärningar. Vi fick ge mycket och vi fick väldigt mycket tillbaka.

På söndagen firade vi gudstjänst tillsammans i den kyrklokal som fanns i samma hus som vi bodde i och på eftermiddagen åkte vi till den tyska evangeliskt lutherska kyrkan. Där fick vi en minnesvärd stund tillsammans med sång och vi hittade flera sånger som vi allihop kunde.

De sista dagarna var vi i Odessa där vi bodde på Ukrainas motsvarighet till Församlingsfakulteten, vilket var väldigt intressant. Vi spelade volleyboll tillsammans med de unga teologistuderande och på kvällarna hade vi aftonbön tillsammans där vi turades om att sjunga sånger på våra språk. De var en fin stund när vi kunde samlas tillsammans i bön på det sättet.

Ukraina är ett väldigt fattigt och smutsigt land, men det var något med människorna där som gjorde det så vackert. Vi fick så många leenden och kramar. Överallt blev vi mottagna med öppna armar. Trots att det var en rejäl kulturkrock, på många olika sätt, lyckades vi tillsist anpassa oss ganska bra.

Det var mycket hemliga saker vi fick se ibland. Fat-

tigdomen var stor och det var svårt att möta barn som fått alldeles för lite kärlek. Det märkte vi tydligast när vi kramade dem. I Ukraina är det många som tror att man nästan kan likna Sverige vid himlen och det var svårt att få dem att förstå att det inte alls är så. Det var ett exempel på hur olika våra kulturer är.

Det är svårt för oss att verkligen beskriva och förklara det som vi varit med om eftersom orden inte räcker till. Det låter som en klyscha, men så har resan varit. Vi tänker med tacksamhet tillbaka på vår värdfamilj, Gennadiy, Natascha och Bogdan Miller och det kärleksfulla arbete de utförde för oss och fortfarande utför. Gennadiy, församlingsledare för "Concordia" i Nikolajev, var ständigt på språng eller talande i telefon för att ordna möten. Han inledde oftast våra besök på de olika internatskolorna med bön och var en fadersgestalt för många barn och ungdomar. Natascha var kvinnan som arbetade i det tysta och försåg oss med god och vällagad mat. Sonen Bogdan, vår tolk, allt i allo och skicklige chaufför kryssade oss fram på dåliga vägar.

Så här i efterhand är vi inte besvikna över resan, den blev så mycket bättre än vad någon av oss hade kunnat tro. Det blev en underbar resa där vi kom varandra väldigt nära varandra och det var så tydligt hur Gud gick framför oss och gjorde det till en fantastiskt bra resa. Så blir det när man kan slappna av och lägga allt i Guds händer. Först hade vi inga planer på hur vår resa skulle se ut och sedan hade vi plötsligt ett fullspäckat program. För många av oss blev detta en resa som aldrig kommer glömmas. Vi får tacka Gud för allt han gjorde för oss, med oss och i var och en av oss.

På alla de platser vi besökte kunde vi märka att de lyssnade på vad vi sjöng och berättade och vi märkte att Gud under resans gång öppnade många dörrar på olika sätt.

Antonia Tobin

Elev på Bibelskola Göteborg 2010-2011

Luther Tower, Concordia Seminary, Saint Louis.

John Pless föreläser om hur Bo Giertz böcker används i teologiutbildningen.

Sammanträde med Commission on Theology and Church Relations under ledning av Lawrence Rast.

På resa i USA – några reflexioner

I början av maj gjorde ett 40-tal personer från Norden – de flesta svenskar men även några norrmän och enstaka personer från Danmark och Finland – en gruppresa till USA.

Resan arrangerades av Peter Isaac Béens utbildningsstiftelse (PIBUS). Detta innebar att många resenärer hade koppling till stiftelsens styrelse resp. Församlingsfakulteten och L M Engströms gymnasium. En stor grupp av resenärerna var präster i Svenska kyrkan, och i många fall handlade det om prästpar. Vi hade också förmånen att ha med oss ett par riktigt unga deltagare, så åldersspannet rörde sig mellan 6 år och 76+... Med andra ord: en spännande mix av resenärer.

Resan började i Chicago – som för hundra år sedan var en av de största svenskstäderna i världen – och inleddes med busstur i svenskamerika. Bland annat besökte vi Augustana College i Rock Island, som är ett centrum för den svenska emigrantforskningen i USA, och en av de äldsta svenska kyrkorna i USA, Jenny Lind Chapel ute på den amerikanska prärien.

Större delen av resan rörde vi oss i den lutherska Missouri-synodens sammanhang. Bland annat tillbringade vi flera dagar på de teologiska seminarierna i St. Louis resp. Ft. Wayne.

Det var intressant att notera med vilken värme och respekt vi blev bemötta, vart vi än kom. Otaliga gånger blev vi ombudda att berätta om det andliga läget i Sverige resp. Norden. Många medlemmar i Mis-

Morgongudstjänst i Saint Paul's Evangelical Lutheran Church, Fort Wayne.

souri-synoden, särskilt i ledande positioner inom kyrkan resp. seminarierna, är väl orienterade i den nordiska utvecklingen, och åtskilliga av dem besöker regelbundet Nordeuropa.

Vi fick förmånen att delta i flera exceptionella arrangemang. Bland annat mötte vi Missouri-synodens högsta lärokommitté. Under ett par timmar informerade vi dem om läget i Norden och åt sedan lunch med dem i deras motsvarighet till "Kyrkans hus". Efter bara några timmar var vårt besök var utlagt på nätet,¹ Gruppen fick också delta i den s k Call service på seminariet i St. Louis, då ett 80-tal blivande präster och åtskilliga andra elever (blivande diakonissor m fl), vid en

högtidlig gudstjänst i seminariets kapell sändes ut efter avslutad utbildning. Det påminde om prästvigningarna på biskop Gärtners tid, men här var det hundra personer som samtidigt välsignades inför sin blivande tjänst... – Både call service och vårt besök behandlas i seminariets tidning,² Vårt besök nämns på s. 13 och call service på s. 14 ff.

Naturligtvis bär man med sig många minnen efter en resa av detta slag. Bland det som fäste sig i minnet var den värme och respekt som visades oss. I Sverige betraktas bibelkonservativa grupper, särskilt lutheraner, oftast som oönskade individer, "har de inte dött ut än...?" Från amerikansk luthersk

Många av de kontakter som knöts där eller förnyades kommer, om Gud vill, att ge resultat långt fram i tiden...

Bibeltimme i Peace Lutheran Church med kyrkoherde Peter Bender.

sida är man däremot medveten om den kyrkokamp som vi nordbor står i.

Särskilt i Ft. Wayne uttrycktes en respekt för arbetet på Församlingsfakulteten. De studenter från svensk sida som fortsätter med högre studier i USA åstadkommer överlag mycket goda akademiska prestationer, trots byte av undervisningsspråk och studiemiljö.

Man är också imponerad av den undervisning och forskning som bedrivs av oss i Göteborg, trots begränsade resurser. Särskilt en professor uttryckte en förundran över vår mentalitet: Trots att Fakulteten befinner sig i en komplicerad och trängd position, både kyrkligt och akademiskt, tycker han att våra representanter utstrålar frimodighet, engagemang, gott humör och visioner inför framtiden...

Det var alltså med stor tacksamhet och glädje som vi återvände hem till Sverige efter 10 dagar i USA. Resan hade avlöp oerhört väl och bedrivits i god stämning; efter några dagar började vi skämta om att bussen var ett rullande universitet (inte minst tack vare Anders Brogrens och Fredrik Sidenvalls fascinerande förråd av kunskap). Planeringen var utmärkt genomförd av Bengt Birgersson och Chris Barnekov m fl. Men framför allt var vi tacksamma över att Gud beskyddat vår resa och gjort den så inspirerande och välsignad. Och många av de kontakter som knöts där eller förnyades kommer, om Gud vill, att ge resultat långt fram i tiden...

Rune Imberg
forskningschef

1 <http://www.wmltblog.org/2011/05/confessional-lutheran-leaders-from-sweden-norway-and-finland-visit-international-center/>.

2 <http://www.csl.edu/wp-content/uploads/2010/05/csmagazinespsu2011.pdf>.

Kära vänner!

Nu står vi inför ett nytt läsår på Församlingsfakulteten med nya möjligheter och nya utmaningar. Vi har glädjen att för första gången få påbörja ett läsår med de nya lokalerna. Vi har också under sommaren genomfört en del renoveringar av ytskikt i huvudbyggnaden. Det gamla köket var helt utslitet och är på väg att ersättas av ett nytt.

Jag vill nu vädja till er alla om trogen förbön och troget understöd. Under detta år behöver vi samla in ungefär 1 000:- per läsare av *Hälsning*, det kan vi väl se som en utmaning. Om alla bidrog med 100:- i månaden skulle våra behov vara täckta.

Vi fortsätter att arbeta långsiktigt och har nu lokaler som rymmer vårt bibliotek, alla lärare får tillgång till arbetsplats och vi har fått lärosalar som vetter bakåt mot den tysta sidan av fastigheten. Vi kommer att ha färre studenter på TU än föregående år, medan bibelskolan ser ut att kunna ta emot omkring 15 elever. Bed för oss och för våra studenter och elever. Bed om Guds välsignelse och om vishet och kraft att kunna utföra det som Gud kallat oss till.

Gud välsigne er alla!

Johannes Hellberg
rektor

Nya kontonummer

Vi har nu öppnat ett nytt plusgiro-konto och ett nytt bankgiro-konto i Församlingsfakultetens namn. Nu kommer det synas direkt att gåvan går till Församlingsfakulteten t.ex. vid internetbetalning. Det gamla plusgiro-numret kommer fungera tillsvidare parallellt med de nya, pg: 6 40 60-7, bg: 622-5387.

**Din gåva
behövs!**

Församlingsfakultetens bibelkonferens 2011 11-12 november

Tema: rättfärdiggörelsen

Medverkande: Prof. Stephen Westerholm, prof. Mark Seifrid,
rektor Johannes Hellberg m.fl.

För vidare info, se www.ffg.se

Lördagsundervisning

De tio buden

Under hösten kommer en stor del av lördagsundervisningen att ägnas åt Guds lag. "De 10 buden" utgör första huvudstycket i Lilla katekesen och är en grundpelare i kristen tro. Men hur ska buden förstås och hur ska de brukas i det kristna livet? Var går vägen mellan å ena sidan laglöshet och å andra sidan lagiskhet? Välkommen till viktiga lördagsförmiddagar.

Lärare: Johannes Hellberg (JH), Rune Imberg (RI),
Torbjörn Johansson (TJ), Timo Laato (TL), Rune Söderlund (RS)

Tid: Lördagar 10.00–12.30

Plats: FFG:s föreläsningssal, Södra vägen 61

Datum:

10 sept	Galaterbrevet	RS
1 okt	Lagen vid Sinai	JH
15 okt	Lagen i nyare NT-forskning	TL
11–12 nov	Bibelkonferens	
26 nov	5 Mosebok	RI
10 dec	Lagen i det kristna livet	TJ

Med reservation för ändringar. Dessa meddelas till dem som anmält sig till kursen.

Kursanmälan sker i samband med föreläsningen den 10 september.

Det är även möjligt att komma på enskilda föreläsningar.